

Co-funded by
the European Union

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ЦІННОСТІ У РЕГУЛЮВАННІ АУДИТУ ТА НЕЗАЛЕЖНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 2026

**Заняття 5. Незалежність аудитора та запобігання
конфлікту інтересів у європейській
практиці**

SNAU

University that
studies life

16.06.2026 14.30 EEST

Проскуріна Неля
д.е.н., професор, аудитор

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ПИТАННЯ ДО РОЗГЛЯДУ

1. Незалежність аудитора як фундаментальний принцип аудиту.
2. Європейські вимоги до незалежності аудитора.
3. Загрози незалежності аудитора та їх класифікація.
4. Конфлікт інтересів у професійній діяльності аудитора.
5. Обмеження щодо надання неаудиторських послуг.
6. Професійний скептицизм у системі європейських вимог до аудиту.

1. Незалежність аудитора як фундаментальний принцип аудиту

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ АУДИТОРА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ

5 ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ				
1. ЧЕСНІСТЬ	2. ОБ'ЄКТИВНІСТЬ	3. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ І НАЛЕЖНА РЕТЕЛЬНОСТЬ	4. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ	5. ПРОФЕСІЙНА ПОВЕДІНКА
Відвертість і правдивість у професійній діяльності	Уникнення упередженості, конфліктів інтересів та неналежного впливу інших осіб	Підтримання належного рівня знань і виконання роботи відповідно до професійних стандартів	Захист інформації, отриманої під час виконання професійних обов'язків	Дотримання законодавства та уникнення дій, що можуть дискредитувати професію

РОЛЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРА
Незалежність – основа неупередженого професійного судження та об'єктивного формування висновку з аудиту

ЗНАЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ			
Забезпечує довіру користувачів до результатів аудиту	Сприяє підвищенню якості та об'єктивності аудиту	Захищає аудитора від тиску та впливу інтересів	Підтримує авторитет і репутацію аудиторської професії

КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА НЕЗАЛЕЖНОСТІ В КОДЕКСІ ЕТИКИ IESBA

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МИСЛЕННЯ ТА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЗОВНІШНЬОГО СПРИЙНЯТТЯ

НОРМАТИВНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ В ЄС

2. Європейські вимоги до незалежності аудитора

ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ ВИМОГ
ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРА В ЄС

СУЧАСНА ЄВРОПЕЙСЬКА МОДЕЛЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРА

3. Загрози незалежності аудитора та їх класифікація

**ЗАГРОЗИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРА
В КОДЕКСІ ЕТИКИ IESBA**

ЗАГРОЗА ВЛАСНОГО ІНТЕРЕСУ

(Self-interest threat)

ЗАГРОЗА ВЛАСНОЇ ОЦІНКИ

(Self-review threat)

ЗАГРОЗА ЗАХИСТУ ПОЗИЦІЇ КЛІЄНТА

(Advocacy threat)

ЗАГРОЗА ОСОБИСТИХ СТОСУНКІВ

(Familiarity threat)

ЗАГРОЗА ТИСКУ

(Intimidation threat)

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ЗАСТЕРЕЖНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАГРОЗ НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРА

ЗАГРОЗА	ЗАСТЕРЕЖНИЙ ЗАХІД
Загроза власного інтересу	Усунення фінансової зацікавленості або зменшення економічної залежності від клієнта
Загроза власної оцінки	Розмежування аудиторських та консультаційних послуг і залучення незалежного перегляду виконаної роботи
Загроза захисту позиції клієнта	Відмова від представництва інтересів клієнта у судових спорах або переговорах
Загроза особистих стосунків	Ротація партнерів та членів аудиторської групи
Загроза тиску	Консультації з керівництвом аудиторської фірми, залучення незалежних фахівців до перегляду роботи або відмова від виконання завдання

Якщо після застосування застережних заходів загроза залишається неприйнятно високою, Кодекс етики вимагає від аудитора відмовитися від прийняття або продовження завдання.

АЛГОРИТМ ЗАСТОСУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ОСНОВИ IESBA

4. Конфлікт інтересів у професійній діяльності аудитора

ПОНЯТТЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

ВИЯВЛЕННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ОЦІНКА ЗНАЧУЩОСТІ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

КОЛО ОСІБ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Аналіз осіб та організацій,
пов'язаних із завданням.

ПРОФЕСІЙНІ ВІДНОСИНИ

Оцінка характеру професійних
відносин між сторонами.

МОЖЛИВІ СУПЕРЕЧНОСТІ ІНТЕРЕСІВ

Визначення ситуацій, у яких інтереси
сторін можуть суперечити один одному.

ОЦІНКА ЗНАЧУЩОСТІ КОНФЛІКТУ

КОНКУРУЮЧІ КЛІЄНТИ

Аудиторська фірма одночасно
обслуговує двох клієнтів,
які є конкурентами.

СТОРОНИ ОДНІЄЇ УГОДИ

Аудиторська фірма представляє
сторони однієї комерційної
угоди.

ОСОБИСТІ АБО ФІНАНСОВІ ЗВ'ЯЗКИ

Аудиторська фірма або аудитор
мають особисті чи фінансові
зв'язки з клієнтом.

РІШЕННЯ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТОМ ІНТЕРЕСІВ

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ОТРИМАННЯ ЗГОДИ СТОРІН

5. Обмеження щодо надання неаудиторських послуг

НЕАУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ ЯК ЗАГРОЗА НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРА

Вид неаудиторської послуги	Загроза незалежності аудитора	Можливий наслідок
Бухгалтерські послуги	Загроза власної оцінки	Аудитор перевіряє результати власної роботи
Податкове консультування	Загроза власної оцінки або власного інтересу	Втрата об'єктивності під час аудиту
Оціночні послуги	Загроза власної оцінки	Залежність від попередніх висновків аудитора
Управлінське консультування	Загроза власної оцінки	Участь у прийнятті управлінських рішень
Юридичний супровід	Загроза захисту позиції клієнта	Втрата незалежної позиції
Представництво інтересів клієнта	Загроза захисту позиції клієнта	Ототожнення інтересів аудитора з інтересами клієнта

РЕЗУЛЬТАТ РЕФОРМИ АУДИТУ ЄС 2014 РОКУ

Обмеження щодо
неаудиторських послуг

Посилення вимог
до незалежності аудитора

Підвищення довіри
до фінансової звітності

ПОСЛУГИ, ЩО СТВОРЮЮТЬ ЗАГРОЗУ ВЛАСНОЇ ОЦІНКИ

ЗАГРОЗА ВЛАСНОЇ ОЦІНКИ — це ризик для незалежності аудитора, який виникає тоді, коли аудитор перевіряє результати роботи, яку раніше виконав сам або його аудиторська фірма.

ПОСЛУГА	ПРИЧИНА РИЗИКУ
Бухгалтерські послуги	Перевірка підготовленої аудитором інформації
Послуги з оцінки	Перевірка власних оціночних висновків
Внутрішній аудит	Контроль результатів власної роботи
Розроблення елементів систем внутрішнього контролю	Оцінка створених аудитором процедур

**НАСЛІДОК ДЛЯ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТОРА**

Зниження об'єктивності та професійного скептицизму,
ризик упереджених суджень і помилкових висновків.

РЕГУЛЯТОРНА РЕАКЦІЯ

Суворі обмеження в законодавстві ЄС та Кодексі етики IESBA
щодо надання таких послуг суб'єктам суспільного інтересу.

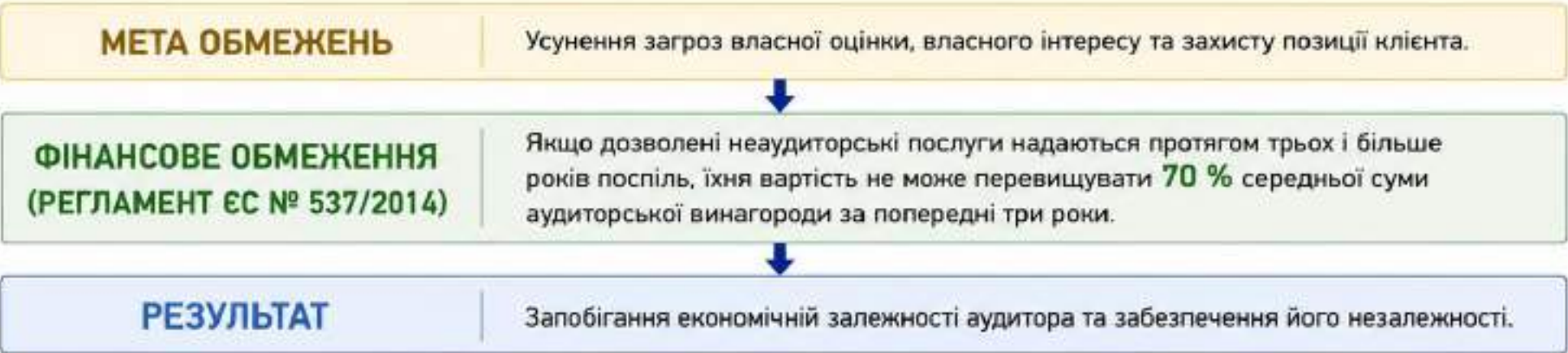
ПОСЛУГИ, ЩО СТВОРЮЮТЬ ЗАГРОЗУ ВЛАСНОГО ІНТЕРЕСУ ТА ЗАХИСТУ ПОЗИЦІЇ КЛІЄНТА

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО НЕАУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

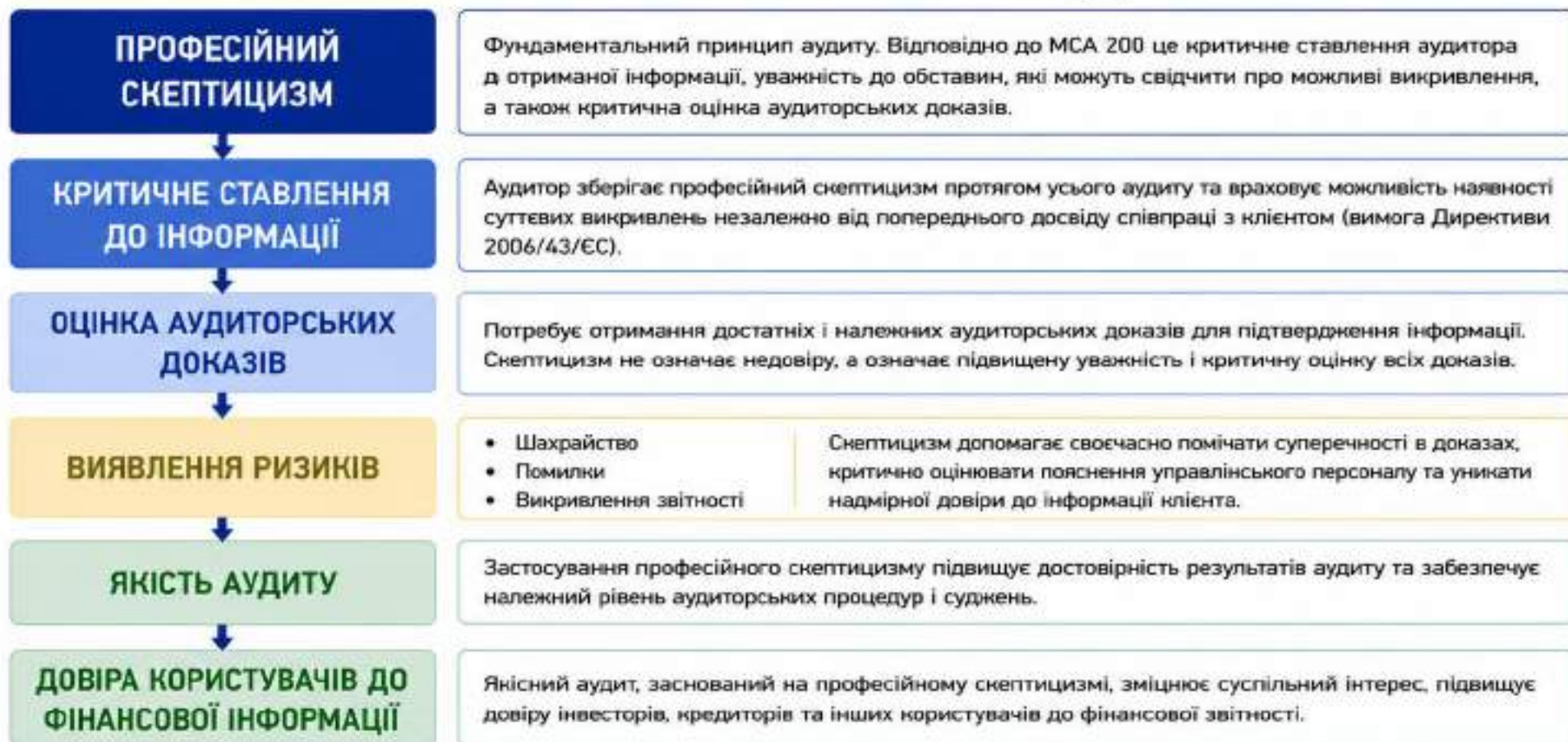
КАТЕГОРІЯ ПОСЛУГ	СТАТУС У ЄС
Бухгалтерські послуги	Заборонені або суттєво обмежені
Податкові послуги	Обмежені
Оціночні послуги	Обмежені
Юридичні послуги	Обмежені
Кадрові послуги	Обмежені
Внутрішній аудит	Заборонений
Розроблення систем внутрішнього контролю	Заборонене

6. Професійний скептицизм у системі європейських вимог до аудиту

ПРОФЕСІЙНИЙ СКЕПТИЦИЗМ ЯК ОСНОВА ЯКІСНОГО АУДИТУ

ПРИЧИНИ ВТРАТИ ПРОФЕСІЙНОГО СКЕПТИЦИЗМУ

Когнітивні викривлення, надмірна довіра до клієнта та часовий тиск можуть знижувати рівень професійного скептицизму аудитора й негативно впливати на якість професійних суджень.

ПРОФЕСІЙНИЙ СКЕПТИЦИЗМ І ШАХРАЙСТВО

Професійний скептицизм допомагає аудитору своєчасно виявляти ознаки шахрайства, критично оцінювати аудиторські докази та знижувати ризик невиявлення суттєвих викривлень фінансової звітності. Він є невід'ємною складовою ризик-орієнтованого підходу та запорукою забезпечення якості аудиту.

ПРОФЕСІЙНИЙ СКЕПТИЦИЗМ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

МАЙБУТНЄ ПРОФЕСІЙНОГО СКЕПТИЦИЗМУ

У сучасній європейській практиці професійний скептицизм розглядається як ключовий індикатор якості аудиту. Поєднання незалежності та критичного мислення забезпечує довіру до результатів аудиту та сприяє захисту суспільного інтересу.

Co-funded by
the European Union

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ЦІННОСТІ У РЕГУЛЮВАННІ АУДИТУ ТА НЕЗАЛЕЖНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 2026

Заняття 5. Незалежність аудитора та запобігання конфлікту інтересів у європейській практиці

SNAU

University that
studies life

16.06.2026 14.30 EEST

ВЕБ СТОРІНКА ПРОЄКТУ

<https://projects.snau.edu.ua/eustrust/>

КОМАНДА ПРОЄКТУ

<https://projects.snau.edu.ua/eustrust/proiekt-ta-komanda/komanda-proiektu/>